ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 20ής Φεβρουαρίου 1986 *

Στην υπόθεση 309/84,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Alberto Prozzillo, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

κατά

Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από τον Luigi Ferrari Bravo, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ιταλίας,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία, καθυστερώντας την καταβολή των πριμοδοτήσεων που οφείλονται στο πλαίσιο του συστήματος που θέσπισε ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 456/80 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 1980, περί χορηγήσεως πριμοδοτήσεων προσωρινής εγκαταλείψεως και οριστικής εγκαταλείψεως ορισμένων εκτάσεων φυτευμένων με αμπέλους καθώς και πριμοδοτήσεων για παραίτηση αναφυτεύσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 23), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τη Συνθήκη ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, U. Everling και K. Bahlmann, προέδρους τμήματος, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot και K. Κακούρη, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. VerLoren van Themaat
γραμματέας: P. Heim

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Δεκεμβρίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 21 Δεκεμβρίου 1984, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωριστεί ότι η Ιταλική Δημοκρατία, καθυστερώντας την καταβολή των πριμοδοτήσεων που οφείλονται δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 456/80 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 1980, περί χορηγήσεως πριμοδοτήσεων προσωρινής εγκαταλείψεως και οριστικής εγκαταλείψεως ορισμένων εκτάσεων φυτευμένων με αμπέλους καθώς και πριμοδοτήσεων για παραίτηση αναφυτεύσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/028, σ. 23), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

2 Ο κανονισμός 456/80, με τον οποίο επιδιώκεται να ενταθούν οι προσπάθειες για τη μείωση του αμπελουργικού δυναμικού της Κοινότητας, καθιέρωσε ειδικό καθεστώς που προβλέπει τη χορήγηση πριμοδοτήσεων για την προσωρινή ή οριστική εγκατάλειψη ορισμένων εκτάσεων φυτευμένων με αμπέλους, καθώς και τη χορήγηση πριμοδοτήσεων για την παραίτηση από την αναφύτευση.

3 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι αιτήσεις χορηγήσεως πριμοδοτήσεως πρέπει να κατατίθενται στις υπηρεσίες που έχουν οριστεί από τα κράτη μέλη:

— για την πριμοδότηση προσωρινής εγκαταλείψεως, πριν από την 31η Δεκεμβρίου μετά την έναρξη της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας θα έχει γίνει η εκρίζωση,

— για την πριμοδότηση οριστικής εγκαταλείψεως, πριν από την 31η Δεκεμβρίου κάθε περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο.

Η τελευταία αυτή διάταξη καθορίζει τις αμπελουργικές περιόδους κατά τη διάρκεια των οποίων μπορεί να χορηγηθεί η πριμοδότηση.

4 Όσον αφορά την προσωρινή ή οριστική εγκατάλειψη, το άρθρο 4, παράγραφος 6, ορίζει ότι το ποσό της πριμοδότησης « καταβάλλεται σε μία δόση, το αργότερο σε έξι μήνες αφότου ο αιτών αποδείξει ότι έχει πράγματι προβεί στην εκρίζωση » ή « μετά την κατάθεση της δηλώσεως που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3 ». Με την έγγραφη αυτή δήλωση ο αιτών αναλαμβάνει τη δέσμευση να μην προβεί στη φύτευση νέων αμπέλων ή να δηλώνει την παραγωγική έκταση τη φυτευμένη με αμπέλους.

5 Όσον αφορά την παραίτηση από την αναφύτευση ορισμένων εκτάσεων αμπέλου, το άρθρο 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 456/80 προβλέπει ότι το ποσό της πριμοδότησης « καταβάλλεται σε μία μόνο δόση σε έξι μήνες το αργότερο αφότου κατατεθεί η εν λόγω παραίτηση και γίνουν οι απαραίτητες διατυπώσεις ».

6 Ο κανονισμός 456/80 άρχισε να ισχύει την 1η Μαρτίου 1980 και εφαρμόζεται από την 1η Σεπτεμβρίου 1980 με εξαίρεση ορισμένες πριμοδοτήσεις για τις οποίες άρχισε να εφαρμόζεται νωρίτερα.

7 Με έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1983 που απηύθυνε προς την ιταλική κυβέρνηση, η Επιτροπή γνωστοποίησε ότι κατά τη διάρκεια του 1982 ορισμένοι ιταλοί αμπελουργοί είχαν διαμαρτυρηθεί στην Επιτροπή, επειδή οι ιταλικές αρχές δεν τους είχαν καταβάλει την πριμοδότηση για την προσωρινή εγκατάλειψη. Στις αρχές του 1983 οι ιταλοί αμπελουργοί υπέβαλαν και νέα διαμαρτυρία, λόγω του ότι δεν τους είχε καταβληθεί η πριμοδότηση για την οριστική εγκατάλειψη.

8 Με το ίδιο έγγραφο, η Επιτροπή καλούσε την ιταλική κυβέρνηση να της υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με την άποψή της ότι η Ιταλική Δημοκρατία είχε παραβεί τις υποχρεώσεις της λόγω της καθυστερήσεως της καταβολής των προβλεπόμενων από τον κανονισμό 456/80 πριμοδοτήσεων. Η Επιτροπή προσήπτε ειδικότερα στην ιταλική κυβέρνηση ότι το Υπουργείο Θησαυροφυλακίου δεν είχε ακόμα εγκρίνει τα αναγκαία για την πληρωμή κονδύλια.

9 Στις 14 Μαΐου 1984, μετά το πέρας της διαδικασίας που προηγείται της προσφυγής, η Επιτροπή εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη. Με το εν λόγω έγγραφο διαπιστώνει ότι όντως η ιταλική κυβέρνηση της γνωστοποίησε εν τω μεταξύ την επίτευξη μιας καταρχήν συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Γεωργίας και του Υπουργείου Θησαυροφυλακίου σχετικά με τη χρηματοδότηση των πριμοδοτήσεων των οφειλόμενων για τις περιόδους 1980-1981 και 1981-1982. Εντούτοις, οι νομοπαρασκευαστικές εργασίες που

ήταν αναγκαίες για την πραγματική καταβολή των πριμοδοτήσεων αφορούσαν μόνο την περίοδο 1980-1981, επιπλέον δε δεν είχαν ακόμα περατωθεί. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι υπό τις περιστάσεις αυτές « δεν μπορεί παρά να διαπιστώσει ότι η αναφερόμενη στο έγγραφο της 14ης Ιουλίου 1983 παράβαση εξακολουθεί να υφίσταται και ότι κατά συνέπεια η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη για μακρά περίοδο τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 456/80 ».

10 Με την παρούσα προσφυγή η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να κάνει δεκτά όσα διαπίστωσε η ίδια με την αιτιολογημένη γνώμη της, και συγκεκριμένα ότι η Ιταλική Δημοκρατία, καθυστερώντας την καταβολή πριμοδοτήσεων που οφείλονται στο πλαίσιο του συστήματος του κανονισμού 456/80, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει.

11 Η ιταλική κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι αντιμετώπισε διοικητικής φύσεως προβλήματα προκειμένου να καλύψει χρηματοδοτικά τις δαπάνες για τις περιόδους 1980-1981 και 1981-1982. Οι εν λόγω όμως δυσχέρειες υπερνικήθηκαν με κανονιστικές πράξεις της 11ης Φεβρουαρίου και της 26ης Ιουνίου 1984. Η ιταλική κυβέρνηση βεβαιώνει ότι κατά τα μέσα Νοεμβρίου 1985 καταβλήθηκαν εξ ολοκλήρου οι πριμοδοτήσεις που αφορούσαν την περίοδο 1980-1981 και την περίοδο 1981-1982 και ότι συνεπώς η προσφυγή έχει καταστεί άνευ αντικειμένου.

12 Όσον αφορά τις περιόδους 1982-1983 και 1983-1984, η ιταλική κυβέρνηση παρατηρεί ότι μέχρι σήμερα έχει καταβληθεί το 60 και 40 % αντίστοιχα των οφειλόμενων πριμοδοτήσεων, ενώ η καταβολή των ποσών που υπολείπονται θα πραγματοποιηθεί το συντομότερο δυνατό. Εντούτοις, επειδή η διαδικασία πριν από την άσκηση της προσφυγής δεν μπορούσε να αφορά τις δύο αυτές περιόδους, η ιταλική κυβέρνηση ζητεί σχετικά την απόρριψη της προσφυγής ως απαράδεκτης.

13 Η Επιτροπή αμφισβητεί την άποψη της κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας όσον αφορά τις περιόδους 1982-1983 και 1983-1984. Εμμένει στο γεγονός ότι αντικείμενο της προσφυγής είναι οι καθυστερήσεις στην καταβολή των εν λόγω πριμοδοτήσεων καθ' όλη την περίοδο πριν από την άσκηση της προσφυγής. Πράγματι, η παράβαση που διαπιστώθηκε για το παρελθόν θα επαναληφθεί και στο μέλλον, αν οι ιταλικές αρχές εξακολουθήσουν να εφαρμόζουν την ίδια διοικητική πρακτική, η οποία συνίσταται στην αναμονή της υποβολής των αιτήσεων πριμοδοτήσεως προκειμένου να κινήσουν τη διαδικασία αποδεσμεύσεως των κονδυλίων από τον προϋπολογισμό.

14 Η προσφυγή της Επιτροπής καθιστά αναγκαία μια προκαταρκτική παρατήρηση. Επειδή το αντικείμενο της προσφυγής που ασκείται κατ' εφαρμογή του άρθρου 169 της Συνθήκης προσδιορίζεται από τη διαδικασία που προηγείται της ασκήσεως της

προσφυγής και την οποία προβλέπει η εν λόγω διάταξη, καθώς και από τα αιτήματα της προσφυγής (απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1984 στην υπόθεση 166/82, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Συλλογή σ. 459), δεν είναι πλέον δυνατό να διευρυνθεί μετά το πέρας της προκαταρκτικής διαδικασίας.

15 Στην προκειμένη περίπτωση, η παράβαση που προσάπτει η Επιτροπή στην Ιταλική Δημοκρατία δεν αφορά ενιαία πράξη, τα αποτελέσματα της οποίας εξακολουθούν να υφίστανται για μακρά χρονική περίοδο, αλλά καθυστερήσεις στην καταβολή των πριμοδοτήσεων που οφείλονται για κάθε αμπελουργική περίοδο, οι οποίες συνιστούν χωριστή παράβαση για κάθε περίοδο. Υπό τις περιστάσεις αυτές, θα έπρεπε να δοθεί στην Ιταλική Δημοκρατία, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της προσφυγής, η ευχέρεια να αμυνθεί κατά όλων των επιμέρους παραβάσεων που της προσάπτονται.

16 Όπως όμως προκύπτει από όσα προηγήθηκαν, το έγγραφο οχλήσεως της 14ης Ιουλίου 1983 αφορούσε μόνο τις καθυστερήσεις πληρωμής κατά τη διάρκεια των περιόδων 1980-1981 και 1981-1982. Επομένως, η ιταλική κυβέρνηση δεν είχε την ευκαιρία να υποβάλει, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πριν από την άσκηση της προσφυγής, τις παρατηρήσεις της επί των καθυστερήσεων στην καταβολή των πριμοδοτήσεων για την περίοδο 1982-1983 και μετέπειτα. Κατά συνέπεια, οι τελευταίες αυτές καθυστερήσεις δεν μπορούν να εξεταστούν στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής.

17 Έχοντας οριοθετήσει έτσι το αντικείμενο της διαφοράς, είναι προφανές — και δεν αμφισβητείται από την ιταλική κυβέρνηση — ότι η τελευταία δεν εξεπλήρωσε τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του κανονισμού 456/80. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλεστούν διατάξεις, την ακολουθούμενη πρακτική ή καταστάσεις της εσωτερικής έννομης τάξης ή του οικονομικού συστήματός τους για να δικαιολογήσουν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και προθεσμιών που απορρέουν από τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου.

18 Όπως επίσης προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία η παράβαση αίρεται με τη λήξη της προθεσμίας που τάσσει η Επιτροπή δυνάμει της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 169, η Επιτροπή εξακολουθεί να έχει έννομο συμφέρον για τη συνέχιση της δίκης, συμφέρον το οποίο μπορεί να συνίσταται στην αναγνώριση της ευθύνης που συνεπάγεται για το κράτος μέλος η διαπιστωθείσα παράβασή του, ιδίως έναντι των ιδιωτών (απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 1973 στην υπόθεση 39/72, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Racc. σ. 101).

19 Πρέπει λοιπόν να γίνει δεκτό ότι η Ιταλική Δημοκρατία, καθυστερώντας την καταβολή των πριμοδοτήσεων που οφείλονται δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 456/80 του Συμβουλίου, της 18ης

Φεβρουαρίου 1980, περί χορηγήσεως πριμοδοτήσεων προσωρινής εγκαταλείψεως και οριστικής εγκαταλείψεως ορισμένων εκτάσεων φυτευμένων με αμπέλους καθώς και πριμοδοτήσεων για παραίτηση αναφυτεύσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

20 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επειδή η καθής ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Η Ιταλική Δημοκρατία, καθυστερώντας την καταβολή των πριμοδοτήσεων που οφείλονται δυνάμει των άρθρων 4, παράγραφος 6, και του άρθρου 8, παράγραφος 2, του κανονισμού 456/80 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 1980, περί χορηγήσεως πριμοδοτήσεων προσωρινής εγκαταλείψεως και οριστικής εγκαταλείψεως ορισμένων εκτάσεων φυτευμένων με αμπέλους καθώς και πριμοδοτήσεων για παραίτηση αναφυτεύσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

2) Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Mackenzie Stuart Everling Bahlmann

Koopmans Due Galmot Κακούρης

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 20 Φεβρουαρίου 1986.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart